

Ufficio Stampa della Provincia autonoma di Trento

Piazza Dante 15, 38122 Trento

Tel. 0461 494614 - Fax 0461 494615

uff.stampa@provincia.tn.it

COMUNICATO n. 814 del 28/03/2026

Von 6 von abrél fin atz 31 von bimmat 2026, dar Museo Lusérn tüat offe di türn pitt naüng auzstèllungen, bèrkstattn vor khindarn, boda hãm zo tüana pittar natùr un pitt vil àndarz, gevüarte fürungen vor famìldje un a naüga auzlegom gemacht pinn MUSE “Khlummane vichar un biar”

‘Z tüata bidar offe dar Museo Lusérn: Kultùr, natùr un naügez geleba vor ’z djar 2026

[Cimbroy] Azpe ’z hërta vürkhint, balda rift da schümma stadjóng, tüata bidar offe dar Museo Lusérn, di auzlegom vürgetrakk von Kulturinstitut Lusérn, boda kontàrt vodar stòrdja, vodar zung un von traditzióngen vodar zimbar kamòuschaft vo Lusérn. Ma bartz mang seng alle tage hevante à von menta 6 von abrél fin an sàntzta 31 von bimmat 2026.

“Di zait boda bidar offetüat dar Museo Lusérn - khütta dar diretór von Kulturinstitut Willy Nicolussi Paolaz -, iz gepitet alle djar von ettlane laüt un iz bichte vor ünsar kamòuschaft: ma kheart bidrùmm zo toala da zimbar kultùr un in tiaf pànt pitt üsarn earde pitt berda khint vo auz”.

Nèt lai di auzstèllungen vo hërta boda àgian dar archeometallurgì, in lokàln traditzióngen, in Groaz Kriage un in vicharn vodar Zimbar Hoachebene, zbisnen in naüng sachandarn von 2026 vennbar di auzlegom “Khlummane vichar un biar”: an èchtz erlebniss boda zoaget di bèlt untarearde un di vichela bodada lem. Tortemitt venntma a diorama pitt maüs, vögela un àndre khlummane vichela vo üsarne beldarn, boma mage khennen pezzar lesante di panéln geschribet in drai zungen: azpe biar, belesch un taütsch. Di auzlegom gemacht pittnàndar pittn MUSE - Dar Museo vodar bizzschaft vo Tria, pittar hilfe vo Mariachiara De Florian un Osvaldo Negra, iz geraichart pinn naturàln pildarn von zoologe Osvaldo Negra, pittn titl “Übar dar zait / Übar in raum”, un vodar sektzióng “Di tausankh roasan vo Lusérn”, von lusérnar Walter Nicolussi Zatta. Zo spèra zboa tematische kantòü vor in goldane ekklostortz un di bèlt von paing. Gehaltet kunt vo biavl ’z soinda bichte dise insèkhte vor di umbèlt, an àndra sektzióng zoaget a khönigin paige in skala 1:20, boda flattart, gemacht von künstlar Lorenzo Possenti, asó azmase mage seng gerècht un vo nàmp. An àndarz kantòüle iz vor in goldane ekklostortz: da o a khlummadar diorama un an video zoang di khlumman sachandar vo ditza vichele, boma in da gantz bèlt mage vennen lai atta ünsar un atta slegar Hoachebene, boda soin molcate beldar pitt ettlan rakh.

Ma ma redet nèt lai vo vicharn: lai sèmm dèllant vennbar an àndra auzlegom, a migele khlümmanar baz da earst, boda redet von gegrés von untarbalt: eppaz gantz bichte nèt lai vor di khlumman vichar ma vor di laüt vo Lusérn o. Di arbat von herbarium – gemacht vodar Claudia Avventi, vodar Gisella Nicolussi un von Daniele Nicolussi Neff – zoaget un kontàrt, pitt soin 25 tafln, bia roasan, gegrés, èlbar, staun un sbemm soin khent genützt inan stroach zo macha medisìn, zo khocha z’èzza, odar eppaz zo gebìnna.

No a bòtta, daz alt gebizza azpe biar bart machan khennen, in laüt boda bartn zuarkhemmen, a toal, a migele vorpórget, vodar zimbar kultùr: di auzlegom, redante vo botànik, umbèlt un stòrdja, macht vorstian bia di zimbar soin gest guat zo leba haltante hërta kunt vodar natùr un vodar umbèlt uminùm.

Ma ’z iz nèt verte. Vor ’z djar 2026 dar Museo Lusérn iz nà zo boróata mearare trèff boda àgian dar natùr un dar umbèlt. Sa von mánat vo madjo bartma àhevan zo macha bèrkstattn vor di khindar von 6 atti 12 djar: a bòtta attn mánat bartmase vennen pittar biologa Francesca Mor zo lirna eppaz merarar atti natùr; zo nemma toal izta nicht z’zala. ’Z bartnda o khemmen gemacht fürungen vor di groazan un vor di famìldje, hërta zo

khenna pezzar di umbèlt, un – auz pan summar – bartnse haltn bèrkhstattn azpe biar vor di djungen zoa zo lirna eppaz näügez nützante da ünsar zung.

Durch 'z djar bartnse o haltn mearare trèff, datz abas o. Ma bart àhevan zo vennase sa an sântzta 4 von abrél, di vünve in tages in setz von Kulturinstitut Lusérn, pittn trèff “Oltre la tregua”, hergerichtet pittar Fondazione Museo Storico del Trentino; in disan trèff paralìmpische atlète bartn ren vo spòrt un vodar kraft zo giana vürsnen. Ma bartze o vennen, mearar vür, zo reda vo fotografia, von groazan vlaischvrèzzar, vo näüge püachar un vo psicoanalisi.

Ma 'z iz nonet allz: an sunta 24 von madjo barta khemmen offegetânt da näüge auzlegom “Laüt vo Lusérn – Persone di Luserna”. A näüga arbat boda bill pintn bazta zoang un machan höarn di pildar von Rheo Martin Pedrazza un bazma süacht, saiz innante azpe auzante, pittn arbatn un 'z geschràiba von psicoterapeuta Elvio Fachinelli boda hatt übarlekk saiz attz hirn von laüt saiz att bia 'z gianda di sachandar zbisnen in laüt vonan gelàichan khnopf.

Di pildar un bazma lest un übarlekk pittar auzlegom “Laüt vo Lusérn” gedénkhan dise zboa “männer vo Lusérn” ma sa zoang o bazzaz hãm hintargelatt dise zboa lusérnar: a bichtega, sbera un groaza arbat atti laüt, an arbat boda hatt àgeheft zo borta in a lentle von Alpm boda hatt eppaz vo uantzegez.

Dar Museo Lusérn iz offe alle tage von 6 von abrél atz 31 von bimmat von djar 2026. Von 6 von abrél atz 31 von madjo un von earst von bimmat atz 31 von bimmat izzar offe vo di noüne atti zbölve mòrgas un vo daz umma un a halbez atti vünve in tages; auz pan summar (von earst von prachant atz 30 von herbestmånat) dar musèò iz offe vo di zene atti zbölve un a halbez mòrgas un vo di zboa un a halbez atti sèkse in tages. Zo bizzasan mearar makma gian atti websait www.lusern.it odar àrüavan in nummar 0464 789645.

Übarsetzt von Kulturinstitut Lusérn

(eng)